

KAM PA
KAM (PANJA)?

str. 2

OLIMPIJADA

str. 3

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 10. marca 1994 • Leto IV, št. 5

PREDSEDNIK MADŽARSKE ÁRPÁD GÖNCZ NA OBISKU V SLOVENIJI

PREDSEDNIKA BI RADA DOSTI VEČ

Neuradni, a delovni obisk predsednika Madžarske Árpáda Göncza pri predsedniku Slovenije Milanu Kučanu je potekal tokrat na Obali, v Portorožu, Kopru in Piranu. Urnik obiska je sicer precej pomešala megla, zaradi katere ni moglo pristati letalo z madžarskim predsednikom in sodelavci v Portorožu, vendar so pozneje nadomestili izgubljeni čas. Deloma tudi tako, da sta imela državnik manj časa za pogovor z novinarji.

Pogovore dveh predsednikov, že dobrih znancev, lahko razdelimo na nekaj tematskih delov. Najprej sta izmenjala poglede na procese združevanja v Evropi, ocenjevala možnosti vključevanja Slovenije in Madžarske v te procese; se zavzela za prenehanje vojne na Balkanu in za mir v Bosni in Hercegovini ter se seveda poglobljeno pogovarjala o sodelovanju med Slovenijo in Madžarsko.

Kot je po pogovorih dejal predsednik Árpád Göncz, sta se pogovarjala tudi o novih mejnih prehodih med državama, zlasti pa o ustreznih transportnih povezavah, kot sta železnica in cesta od Kopa do madžarske meje. Gre za načrte, ki so uresničljivi nekako do konca tega stoletja.

Milan Kučan pa je po pogovorih ocenil, da je obisk pokazal tradicionalnost

PREDSEDNIKA V TARTINJEVI HIŠI S PREDSTAVNIKI
ITALIJSKE MANJŠINE Foto: Zdravko Primožič/FPA

dobrih odnosov med državama in visoko stopnjo enakih pogledov na najbolj aktualna vprašanja med državama, v Evropi in tudi glede evropske prihodnosti. Slovenski predsednik je tudi dejal, da ima Slovenija v Madžarski zanesljivega in čvrstega prijatelja, s katerim je mogoče računati tudi v preizkušnjah, ki jih v razmišljanjih o evropski prihodnosti ni mogoče odmisлити.

"V ospredju so bila vprašanja evropske prihodnosti, vstopanja v evropsko integracijo. Tu se je pokazala enotnost stališča, da je končni cilj priti kot polnopravni člani v to integra-

cijo, z vsemi pravicami, vendar po svoji poti, ob upoštevanju svojih specifik in s trdnim prepričanjem, da to ni interes samo naših držav, ampak da je to tudi interes držav, ki so že članice te velike integracije," je poudaril slovenski predsednik Milan Kučan, ki je o narodnostnih vprašanjih dejal: "V kontekstu človekovih pravic je bilo govora tudi o odgovornosti naših držav za zavarovanje in za priznavanje pravic in posebnega položaja madžarske manjšine pri nas in slovenske manjšine na Madžarskem."

Predsednika sta govorila

tudi o Partnerstvu za mir in poudarila, da gre za pomembno pobudo, tako z vojaško varnostnega, kot tudi drugih vidikov, predvsem pa za obliko demokratične kontrole nad obrambnim kompleksom. Slovenija in Madžarska bosta zanimivi za Evropo toliko bolj, koliko bolj bosta gospodarsko, politično in civilizacijsko blizu državam, ki so že članice Evropske unije.

Slovenija in Madžarska sta doslej podpisali dvanajset sporazumov, nekatere pomembne sporazume pa še pripravljata, med njimi bo najpomembnejši Sporazum o prosti

trgovini, ki bi ga naj podpisali še ta mesec. S tem sporazumom in drugimi aktivnostmi bi morali vzpodbuditi gospodarsko sodelovanje, ki zaostaja za odličnimi političnimi in tudi drugimi stiki med Slovenijo in Madžarsko. Lani se je sicer gospodarsko sodelovanje rahlo dvignilo, toda bolj v odstotkih in statistično, kot pa v konkretnih številkah in rezultatih.

Kako okrepiti gospodarske vezi? je bilo osrednje vprašanje tudi na pogovoru v Luki Koper. Madžarska ostaja še dalje zainteresirana za prevoz blaga prek tega pristanišča, vendar so za večji promet potrebne primernejše transportne poti, o katerih sta se predsednika ravno tako pogovarjala.

Árpád Göncz in Milan Kučan sta obiskala tudi Piran in se seznanila s položajem italijanske narodnosti v Sloveniji.

Brez zadržkov lahko zapišemo, da gre za pomembno srečanje in pogovore dveh državnikov, ki se imata o čem pogovarjati in si kaj povedati. Res pa je, da so vzvodi za uresničevanje njunih dogovorov v številnih okoljih, kjer marsikdaj še tako dobra pobuda ostane neuresničena. Na to pa predsednika ne moreta vplivati.

KAM PA KAM (PANJA)?

V nedogled, bi lahko rekli. Normalno, kot zelo radi poudarjajo politiki, ki se vmes sklicujejo na parlamentarno demokracijo in podobne zadeve. Bog si ga vedi, zakaj bi moralo biti normalno, ko se neki tipi (črni homo politicusi) iz dneva v dan obmetavajo z blatom (včasih tudi človeškim) na televiziji. Ob drugih priložnostih pa nam ravno isti solijo pamet in pridigajo o liberalni toleranci, socialni solidarnosti, nacionalnem domoljubju, krščanski ljubezni in podobnih lepih zadevah.

Pa naj bo. Sprejmimo, da je to normalno. Sicer nas bodo takoj obtožili, da smo proti "parlamentarni demokraciji". Da bom tudi sam konstruktivno naravnano do teh pojavov, pač v smislu "modernih" časov, ne bom navajal najgrših primerov, ki se dogajajo že na samem začetku predvolilne kampanje, ampak bom spregovoril o lepih stvareh. Kaj lepih, enostavno čudovitih. Gre namreč za barvno publikacijo, ki jo je izdala vlada. Brošura je ena a. Na najvišji ravni. Tehnični na-

mreč. Fin papir, lepe barve, odlično lomljenje, črke v skladu z najstrožjimi tipografskimi načeli, slike kot sanje...

Vsebinska pa taka, o kakršni madžarski državljeni že leta le sanjamo. Kot mlada dekleta o princu na belem konju in rdečo rožico v ustih. Brošurica (Borossurica) pa se na vsa usta hvali (Kanaan današnji Madžarski ne bi segel niti do kolena, kaj šele do popka!) in govori o naših sanjah kot o resničnosti.

Optična prevara? Fata morgana? Cirkuški iluzionizem? Barvna slepota? Ali kaj neki mora biti, da eni in drugi tako različno vidimo stvari? Jaz osebno sem precej časa mrzlično menjal vseh svojih pet očal, češ verjetno se mi je vid poslabšal in najbrž ne berem tega, kar je dejansko zapisano s tistimi lepimi črkami. Ko nič ni zaleglo, sem za konec poskusil še s plavalnimi očali in velikanskim špricerjem, ker sem zadnjič v plavalnem bazenu opazil, da se stvari pod vodo - zaradi nekega loma svetlobe - drugače vidijo kot sicer. Velik špricer sem torej postavil pred Borossurico, si

nataknil plavalna očala in upal v zakonih optičnega loma žarkov. Ne ga lomiti! Spet isto, kot bi rožice sadili takrat, ko se ptički ženijo. Potem sem si pa rekel: poslušaj, no! Kaj če bi ruknil tale velik špricer, pa na ta način prišel do pravih očal. Namreč tistih, skozi katera se vse stvari vidijo v rožnatih barvah?... No, kar se špricerja tiče, sem ocenil zamisel kot odlično idejo in zvrnil pijačo na dušek. Primojduš, nobenih rožnatih očal, samo glava me je začela strašansko boleti od vina, ki ga proizvaja madžarsko kmetijstvo, ki da ga naša vlada tako zelo podpira v zadnjem času. (Pred letom ali dvema je država plačevala kmetom premije, da zakoljejo svoje krave in prašiče, danes pa uvažamo prašiče.) Nekaj trenutkov je sicer kazalo, kot če bi se pod vplivom špricerja res nekaj spreminjalo na bolje, kot če bi videl celo publikacijo nekako v svetlejši luči, toda ko sem pogruntal, da sem si v pijanosti zlomil le plavalna očala in torej gledal skozi luknjo, sem v svoji državljanski nepokorščini zabri-

sal prazen okvir v kot. Ja pa tudi Borossurico. Prazen okvir. Uvodoma je ministrski predsednik Boross zapisal, da je potrebno informirati madžarsko prebivalstvo, ker so bili doseženi velikanski uspehi (in seveda storjene majhne napakice) v zadnjih štirih letih, samo da so le-te zlonamerni mediji zamolčali.

Zdaj, ko po streznitvi (moji, ne njihovi!) že spet normalno vidim (po njihovem nenormalno), si ogledujem neko tabelico javnega mnenja (Eurobarometer/Gallup/Modus). Vprašali so ljudi v 18 bivših socialističnih državah Evrope. Kaj menijo, ali se na splošno stvari razvijajo v njihovi državi na bolje ali na slabše? Od Madžarov je slednji odgovor dalo 66 odstotkov vprašanih in le 19 odstotkov jih je reklo, da gre na bolje. Madžarsko sta v tem negativnem tekmovanju prekoračili le dve državi (Ukrajina 75, Belorusija 69). Podatki za Slovenijo so veliko bolj izenačeni (40 odstotkov jih je reklo, da je smer napačna, 35 odstotkov, pa da se stvari razvijajo pravilno. Skoraj fifty-

fifty).

Skoraj fifty milijonov forintov pa je vlada zapravila za tole Borossurico. Denar je seveda vzela iz žepa davkoplačevalcev. V predvolilne propagandne namene vodilne stranke. Propagandne v dobesednem pomenu besede. Slog in dikcija sta takorekoč ista (trikrat hura za naš režim!) kot v lepih starih socialističnih časih. Trikrat hura za naš režim! Pa četudi se vse podira.

Ko je l. 1980 bil 13. kongres Madžarske socialistične delavske partije, sem bil vojak in smo zvečer obvezno morali - mora pa taka! - gledati eno-urno poročilo iz kongresne dvorane. Spomnim se pa še ene propagandne finte. Od nekega znanca sem dobil eno ali dve lepi škattli finih cigaret, na katerih je z velikimi rdečimi črkami pisalo: XIII. Kongres MSDP. Nikotin in ideologija. V bistvu bedarija.

Pa vendarle. Tiste cigarete smo zvečer in vojašnici vsaj lahko pokadili.

Na stranišču.

Francek Mukič

OBE DRŽAVI BOSTA ŠE NAPREJ SKRBELE ZA MANJŠINE

Pred dnevi smo predstavniki Urada za narodnosti pri slovenski Vladi na povabilo Urada za Madžare v zamejstvu in po svetu in Urada za narodnostne in etnične manjšine pri Vladi Republike Madžarske bili na dvodnevem delovnem obisku na Madžarskem. Najprej smo se srečali z vodstvom Zveze Slovencev na Madžarskem v Monoštru, v Budimpešti pa smo kot gostje iz Slovenije imeli pogovore na Ministrstvu za zunanje zadeve, Ministrstvu za kulturo in izobraževanje, Uradu za Madžare v zamejstvu in po svetu in na Uradu za narodnostne in etnične manjšine. Program pogovorov je bil vsebinsko bogat, izmenjave mnenj odkrite, dogovori konkretni. Povsod se je čutila visoka stopnja dobrih meddržavnih odnosov med Republiko Slovenijo in Republiko Madžarsko, ugled Slovenije

kot mlade demokratične države z visokim standardom svoboščin in manjšinskih pravic ter zadovoljstvo, da je madžarski parlament pred dnevi (8. februarja) z veliko večino poslanskih glasov ratificiral meddržavni sporazum o skrbi obeh držav za slovensko narodno skupnost na Madžarskem in madžarsko narodnost v Sloveniji. Na vseh pogovorih je aktivno sodeloval tudi veleposlanik Republike Slovenije na Madžarskem, gospod Ferenc Hajós.

V pripravah na pogovore v Budimpešti smo se srečali tudi z vodstvi madžarske narodne skupnosti v Lendavi in Zveze Slovencev v Monoštru, kar nam je omogočilo dobro pripravo za kasnejše pogovore, pa tudi "ustrezne usmeritve" in predloge po želji obeh manjšinskih organizacij.

Z zadovoljstvom lahko sporočim, da smo dobili ponovna zagotovila za nadaljevanje skrbi za izboljšanje položaja slovenske narodne skupnosti na Madžarskem. Tako so na Ministrstvu za zunanje zadeve podprli izjemen pomen odpiranja meje med Slovenijo in Madžarsko, saj so novi mejni prehodi (Gornji Senik in Pince) nenadomestljiva pridobitev za ljudi na obeh straneh meje. Obstajajo možnosti tudi za odpiranje novih mejnih prehodov, posebej če bodo skromnejši, v novem evropskem duhu in ob sodelovanju obmejnih občin ter lokalnih organov. V Uradu za narodnostne in etnične manjšine so se zahvalili za pomoč, ki jo Slovenija nudi Slovincem v zamejstvu. Sprejem novega zakona o manjšinah ocenjujejo kot pomembno pridobitev za manjšine na Madžarskem.

Nove manjšinske samouprave bodo imele izredno velike pristojnosti, zato bi se manjšinske organizacije lahko čimprej lotile priprav na lokalne volitve. Financiranje manjšinskih samouprav bo potekalo iz državnega proračuna, društva, zveze in druge organizacije pa bodo dobivale sredstva iz samouprav, članarin, raznih manjšinskih skladov, natečajev pa tudi iz virov iz matičnih držav. Že do slej bi lahko posamezne manjšinske organizacije koristile več sredstev za kulturne, šolske, založniške namene iz manjšinskega sklada in raznih natečajev.

Glede na slabe gospodarske razmere in socialne probleme na obeh straneh meje smo oblikovali tudi pobudo, da bi obmejne regije - županiji Zala in Vas, Pomurje in Grad-iščansko še bolj tesno povežali in po zgledu Alpe-Jadran

ter dosedanjih izkušenj do-brega sodelovanja oblikovali posebno evropsko regijo. Tako bi lažje prišlo do mednarodnega kapitala in kreditov za vlaganje v razvojne programe in infrastrukturo teh nerazvitih krajev ob tro-maji.

Dogovorili smo se tudi za več skrbi pri usposabljanju učiteljev maternega jezika na manjšinskih šolah, boljše učbenike in več dodatne podpore šolam z majhnim številom otrok.

Sicer pa bo prva mešana meddržavna komisija za realizacijo "sporazum o manjšinah" zasedala že spomladi in podrobneje proučila, kako rešiti nekatere konkretne probleme.

Geza Bačić

SIBILINO POTOVANJE

"Zacsétek etoga Prorokúvnyá ali prva Kniga" nas najprej seznaní s potovanjem kraljice iz Sabe h kralju Salomonu v Jeruzalem:

"Kralica od Sábá, szvojjm pravim Iménom je bilá Mihalda, je puna modroszti i csüje doszta od modroszti Salamon Krála. Ona szí naprej vzeme vu Jeruzsálem potüvati, tam nyega viditi i poszliásati. Ona sze podá z ednim velikim poutnim sztroskom i z velikim bogásztvom na paut, vö szvoje královcsine, szkausz szuncsevnoga országa, szkousz Egyiptoma, szkousz püsztine Arábie i szkousz Redécséga Morja. I kumaj ednouk pride trüdna vu Jeruzsálem, naj bi toga modroga Salamona vidlá i csüla. Da je ona k njemi prisla, je ona z velikim postenyom gorí prijeta. Keliko pizma szvedocsijo, da je bila sz královcsine i z varasa Saba imenüvana, vö Szuncsevnoga Országa na 241 milioy od Jeruzsálema, dalecs proti opodnesnomi kraji vu Afriki."

V Svetem pismu lahko beremo "o velikem bogastvu" podrobneje: "Prisla je v Jeruzalem z zelo velikim spremstvom. Kamele so nosile dišav, silno veliko zlata in dragih kamnov." (1 kr 10,2).

Kraljestvo Saba je obsegalo jugovzhodni del arabskega polotoka, na področju današnjega Jemena. V rokopisu je omenjena razdalja "241 milj" med Jeruzalemom in Sabo. Pri prepisovanju je najbrž izostala ena ničla s konca. Preračunano v kilometre naj bi bilo 2410 milj ok. 3000 kilometrov. Tako je že bolj verjetno, da je kraljica toliko

potovala preko Arabske puščave, Rdečega morja in Egipta do Jeruzalema.

V gornjeseniškem rokopisu beremo v nadaljnjem o nekem rimskem piscu

"Jozsefuszu Flaviuszu" in Svetem Filipu, ki pa nista zgodovinsko izpričani osebi. Sveti Filip ni hodil v Sabi, ampak v Samariji, drugače rečeno Palestini.

"Ka je Jozsefus Flaviusz vu szvoji knjigaj popiszo, tou sze vu Zsidovszki historii tüdi nájde. Ka naimre vu tisztom Országi szo doszta sztotin lejti Kralicze kralüvale nej krali. To naidemo vu Apostolszki listzi, da je Szveiti Filip na szvojem Potüvanyi vu drüge orszäge je ednoga szlugo té kralice szuncsevnoga Országa okrszto ino sze je zsnym vu szuncsevni ország napouto, tam návuk Krisztusa predgat. Vu tom vidimo, ka szo vu tisztom Országi kralicze kralüvale. Da je szvéti Filip tam hodo, i vu Drügi knjigaj to vidimo, da je Sibila kralicza od Saba zaisztino Salamon krali prisla vu Jeruzsalem i njemi prisesztina Dugovanya naprej povedala, kak szo eti gorik Szpizsane i tou sze ka je teda gucsala je od Salamon krala gorik szpizsano i szranyeno."

Prav tako ni še dognano, kdo naj bi bil János Teler: "Vu leti 147 po Krisztusi je to naprei povedánye med drügi pizmami tüdi nádje-

no ino szo med lüsztvu prisle, kak je Teler János popiszo."

Sibila je potovala do Jeruzalema z vozom. Ko je prišla v mesto, se je sezula in je pot nadeljevala bosa "na zemli szvéti". Ravnala se je po Mojzesovi knjigi iz Stare zaveze. Mojzesu se je namreč v puščavi ob Sinajski gori v plamenu gorečega grma prikazal angel. Ko se je približal grmu, ga je Bog opozoril: "Sezuj čevlje s svojih nog, zakaj kraj, kjer stojiš, je sveta zemlja..." (2 Moz 3,5).

"Gda je ta Sibila blüzi Jeruzsálemi prisla, je doli stopila szvoji kou, ino je brezi obütela potüvala. Ar je ona szpoznala, ka je ta zemla szvéta, ár sze je nej podsztopila obüta potüvati. Kak je Mojzes vu szvoji knjigaj szpizszo, za sterim sze je ona zdársávava. Ona je tomi pizmi znána bila, ona ja potüvala brezi obütele."

Pred Oljsko goro je Sibila prečkala potok Cedron. Poljubila je brv, za katero je vedela, da bo šel čez njo Jezus. (prim. Jan 18,1: Jezus je šel s svojimi učenci "čez potok Cedron")

"Dokecs je prislá do ednom potoki pod Olivétánszkim bregom, je tá prisla, gde je edno dreivo lezsalo, po sterom je mogla preik potoka idti i potüvati. Gda je ona k tomi dreivi prisla, je fcsaszí doli pokleknila, ino je küsnola tej lepsz ino v drügom meszti prejk potoka potüvala."

Kraljica iz Sabe je obiskala tüdi hrib Golgota, na katerem je bil križan Jezus, in je tri ure posvetila svetemu kraju:

"Gda je una gorik na breig Kálvárie prisla, doli

PISMO IZ SOBOTE

OLIMPIJADA

Bougi vala, ka je mimo. Niške več se po radiji pa televiziji ne zdejra, ške malo, ške malo, ške malo, gvinali smo. Vej pa nejsmo glij gvinali ali naši so se tak zdejrali, kak če bi gvinali vsikíši den. Kak san pravo, bougi vala, ka je minoulo.

Zdaj, ka se je vse tou kouli olimpijade stavilo, zdaj leko po televiziji kakšen film poglednen ali pa kakšo muziko čüjen po radiji. Zdaj palik leko den v krčmo pa me niške ne spitavle, če san glejdo, kak so naši smučali. Zdaj palik ške kaj drugo ma vrejdnost na ton svejti.

Mogouče de si sto mislo, ka si malo zmišlavlén, dapa tak je bilou te dni, gda je tan daleč na Norveškon bijla olimpijada. Rejsan je, ka so naši trno dobri bilij. Ali če tou to ne bi bilij, bi bilou čista isto. Samo te se Slovenci ne bi tak veselilji. Te bi se bole korili z našimi smučarimi, zakoj samo pejneze zapravljajo. Tak pa je naša televizija poglednola v vsikšo kučo pa gor zejla vsikšo držino od naših najbouskíh. Matere, očovi, sestre pa brati so nan vöovadili, kakši so, kak so srečni, ka je njihov tak dober, ka najrajši ma za obed, kašo muziko poslušja, kelko ma številko punčokov, glij telko, ka so nej pokazali držinski WC in njihov najtübši paper za r. brisati. Viüpan, ka bar neške ednako glejda na tej rečij, kak ge san. Zato šport je šport, privatno živlenje je pa čista neka drügoga.

Te, gda se je tan na Norveškon tou vse skončalo, te so naši športniki prišli domou. V Ljubljani in varašaj otkejc so tej najbouskí doma, jih je čakalo telko lüdstva, ka tou nej za povedati. Papež ške nej biu pri nas, dapa, ne ven, če de ga prišlo glejdat telko lidi. Lüdstva je bilou, kak če bi sto kaj za šenki talao. Tisti, ka so pa nej tan bilij, so si leko vse tou poglednoli po televiziji. Tak se je te eden den kasnej olimpijada za Slovence rejsan končala. Edni so cilou skuze točili. Dapa nej zavolo konca. Zavolo naših športnikov in veselja, ka jih je naše lüdstvo tak sprijalo, gda so domou prišli.

Čez štiri lejta de palik olimpijada. Te de vse tou od letos že pozableno. Norost ob tekma pa de ista, če nej ške vejkša. Viüplen, ka te zvejdimo, kakšen paper za ovo brijsati nüca naša najbouskša smučarka.

MIKI

je szpadnola na zemlo, ino je czejle trij vöre lezsála z vöraszpresztrejtimi rokámi. Gda je gorik sztánola, gléda ona po fszei krajaj vszem i tá i jocsécs právila: "Pozdrávleno bojdí tij i szvéto Osztánes do koncza

szvejtá! Potom je ona tak gucsála, téda sze eske na paut vzeme vu Jeruzsálem tomi Salamon krali ino je odnyega z velikim postenyom gorik zsvéte."

Marija Kozar

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsako drugo soboto ob 9.40 na 2. programu madžarske televizije

Naslednja oddaja bo
12. marca 1994

OD SLOVENIJE..

Zadnji februarski dnevi so v Sloveniji minevali v znamenju navdušenja ob olimpijskih nastopih športnikov, politiki so hodili po svetu ali pa se doma prepirali.

DRNOVŠEK V JAR

Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek se je mudil na večdnevem obisku v Južnoafriški uniji. S svojimi gostitelji se je pogovarjal predvsem o možnostih gospodarskega sodelovanja med državama. Tako naj bi Slovenija in Južnoafriška unija kmalu podpisali trgovinski sporazum, pogovarjali pa so se tudi o odpravi dvojne obdavčitve proizvodov.

KUČAN V IZRAELU

Kmalu zatem, ko se je poslovil od madžarskega predsednika Göncza, je slovenski predsednik odpotoval na svetovni gospodarski forum v Izrael. Med tridnevnim obiskom je sodeloval na mednarodnem forumu, srečal pa se je tudi z najvišjimi predstavniki Izraela. Poleg tega je obiskal korporacijo IAI, ki je specializirana za nabavo in prodajo letal, helikopterjev in protiletalske zaščite.

TUDI SLOVENIJA V PARTNERSTVO ZA MIR

Svet zveze Nato je sprejel odločitev o vključitvi Slovenije v program Partnerstvo za mir. Svet je ugotovil, da Slovenija izpolnjuje vsa načela za sodelovanje v okviru ponujenega programa Partnerstvo za mir. Odločitvi Natovega sveta bosta sledila podpis dokumenta o sodelovanju in posvetovanja s politično-ekspertno misijo zveze Nato.

MARTELANC JE MORAL DOMOV

Slovenija je odpoklicala svojega odpravnika poslov v Švici Ivana Martelanca. Ta je zagrešil usodno napako, ko je pred novoletnimi prazniki izdajanje vstopnih vizumov za Slovenijo zaupal luzernški turistični agenciji Braha Travel. O tej svoji potezi pa se ni predhodno posvetoval z zunanjim ministrstvom v Ljubljani.

POGOVOR S FERENCEM MERKLIJEM, ŠTUDENSTOM TEOLOGIJE

PRVI DAN SEM SE NAUČIL OČE NAŠ IN ZDRAVO MARIJO

"Prvi dan sem se naučil Oče naš in Zdravo Marijo v knjižnem jeziku," pravi Ferenc Merkli, ki je po opravljenih izpitih v prvem semestru na Teološki fakulteti v Ljubljani prišel na počitnice v rodne Sakalovce.

Zakaj si se odločil za študij v Ljubljani? Kdo je vplival na to, da si se vpisal na Teološko fakulteto?

"To je težko vprašanje. Najprej so mi možnost študija v Ljubljani omenili na benediktinski srednji šoli v Pannonhalmi, rekši, da sem doma s "tistega konca" ter da živim med ljudmi, ki govorijo slovensko. Ogromno sem razmišljal o tem. Tudi moj sombotelski škof mi je odobril študij v Sloveniji. Na mene je vplival tudi domači župnik, Štefan Tóth. Torej, kot sem že rekel, precej sem razmišljal, preden sem se odločil za Ljubljano. Upal sem, da mi bo z božjo pomočjo šel tudi študij. Nenazadnje sem mislil, da bom s tem, da študiram, pomagal tudi ljudem v Porabju."

Kako si se prvi dan počutil v Ljubljani? Ali si imel težave s slovenščino?

"Ja, kljub temu da smo imeli na osnovni šoli slovenščino, sem v Pannonhalmi, kjer sem bil dijak,

precej pozabil knjižne in tudi domače slovenščine.

Prvi dan me je bilo strah. Strah zaradi tega, ker sem bil sam. Nobenega ni bilo z Madžarske, nihče ni govoril madžarsko. Počutil sem se zelo osamljenega, toda mislil sem na božjo

previdnost in zvečer je bilo že bolje."

Kdo je bil tisti človek, ki ti je največ pomagal na začetku, kateremu si tudi ti zaupal?

"Zelo dosti mi je pomagalo vodstvo semenišča. Potem moj sostanovalec, ki je doma iz Prekmurja, malo razume in govori madžarsko. On mi je ogromno pomagal tudi zaradi tega, ker sva se lahko pogovarjala tudi v domačem narečju."

Kakšen je tvoj dan v semenišču?

"Ob pol šestih vstanemo, potem so hvalnice, zajtrk ter gremo na fakulteto. Po kosilu je študijski čas. Imamo seveda tudi prosti čas, lahko gremo v mesto, kino, gledališče. Živimo kot navadni ljudje."

Kakšna se ti zdi Ljubljana?

"Zelo težko sem se navadil nanjo, kajti Ljubljana je bila zame veliko mesto v primerjavi z mojo rojstno vasjo ali Pannonhalmom, kjer je praktično le samotno. Tam smo živeli kot velika družina. V Ljubljani me

je na začetku bilo strah. Toda ta "velikost" ima tudi svoje dobre plati. Vse najdeš, kar iščeš. Mislim predvsem na literaturo, kulturne dobrine itd."

Ko boš končal, se boš, upajmo, vrnil v Porabje. Ali se zavedaš, da se precej pričakuje od tebe, kar se tiče slovenskega bogoslužja v Porabju?

"To je vprašanje prihodnosti, kajti obiskujem šele prvi letnik teologije. Seveda čutim, da imam dolžnosti. Zavedam se, da izhajam iz Porabja, vem, kako smo govorili doma. Dolžnosti, da bi se Slovenci ohranili v Porabju, imamo vsi, ki tu živimo. Če bo božja volja, da se bom vrnil, bom vse naredil, da bi pomagal ljudem pri tem. Želim pomagati tudi na področju kulture, jezika itd."

Kako ti je bliže Oče naš, v slovenščini ali madžarsčini?

"Teško vprašanje, kajti ko molimo, je jezik le instrument. Meni je bilo nenavadno, ko smo prvič molili v knjižni slovenščini. Jaz sem znal moliti le v madžarsčini, latinščini in porabskem narečju. Prvi dan v Ljubljani sem se naučil Oče naš in Zdravo Marijo v knjižni slovenščini.

Lahko se ti zgodi, če moliš v jeziku, katerega dobro obvladaš, da moliš avtomatično. Toda jaz slovenščine še ne obvladam v taki meri, zato zelo rad molim v slovenščini, saj takrat čutim, da mi je Bog bliže in pridem z njim prej v stik."

M. Sukič

MADŽARSKO SLOVENSKI MANJŠINSKOPOLITIČNI POGOVORI

Ob obisku delegacije Urada za narodnosti pri slovenski vladi je Urad za Madžare v zamejstvu in po svetu izdal naslednjo uradno izjavo:

Na povabilo državnega sekretarja, predsednika Urada za Madžare v zamejstvu in po svetu **Géze Entza** je 23. februarja v Budimpešti imela pogovore delegacija Urada za narodnosti pri slovenski Vladi. Delegacijo je vodil **Peter Winkler**, vodja Urada.

Na pogovorih so pregledali naloge, ki sledijo iz madžarsko-slovenskega sporazuma o zaščiti posebnih manjšinskih pravic. Sporazum je madžarska skupščina ratificirala v februarju. Dogovorili so se o zasedanju mešane meddržavne manjšinske komisije.

Slovenska delegacija je seznanila gostitelje z outputom zakona o narodnih skupnostih, o katerem v tem času razpravlja skupščina R Slovenije ter o preoblikovanju upravnega sistema.

Petra Winklerja so sprejeli tudi dr. **Attila Kálmán**, državni sekretar Ministrstva za kulturo in izobraževanje, **Iván Bába**, namestnik državnega sekretarja pri Ministrstvu za zunanje zadeve ter dr. **János Báthory**, namestnik predsednika Urada za narodne in etnične manjšine. Pregledali so aktualna vprašanja na področju šolstva in kulture madžarske narodne skupnosti v Sloveniji ter slovenske na Madžarskem. Pogovarjali so se tudi o možnosti odpiranja novih mejnih prehodov med državama.

Dotaknili so se tudi vprašanj, kako vključevati območja ob madžarsko-slovensko-avstrijski meji v evropske integracijske procese ter zadeve manjšinskih samouprav, ki naj bi se ustanovile na podlagi manjšinskega zakona.

VSEPOSEDIK SMO TAM BILI...

... pravi držina Časar z Gorenjoga Senika.

Če bi je nej poznala, bi tak mislila, zatok so tau povedli, ka radi odijo na kulturne prireditve, radi gledajo pa poslušajo kaj takšoga. Časarova držina je pa takša držina, gde so vsi, ka ji geste, delali dugo-dugo lejt za kulturo pa delajo eške gnesden tü.

Samo ka ge znam, mislin trnok nej bila takšna stvar, gde je vaša držina nej navzauči bila. Istina?

Vilmoš: "Sploj dosta se je godilo v vesi. Tak je, ge, moja žena, sledkar deca, smo vsepovedik tam bili. Tak 40-50 lejt nazaj je eške dosta lejpoga bilau. Lüdje so strašno držali šege, mi mladi smo pa tü fejt za tau bili."

Na kakše šega se spominjate, ka ste vse delali?

"Povejmo, po gostüvanji je strašno dosta norije šlau. Brez toga je gostüvanje nej gostüvanje bilau. Tam smo furt kreda bili, največkrat so nas prosili za tau, aj pridemo norijo delat. Tau je sploj veselo bilau. Zvün toga na fašenek smo po fašenki ojdli. Tisto je melo svojo formo. Nej samo tak, vse ta pa nazaj. Fašenki so mogli po navadi naravnjeni biti. Tau je nepozableno, kak smo te tiste lejte mi tau meli."

Že več kak 20 lejt je tü na Seniki sploj lepau bilau, gda so baur vlačili.

Vi ste tü kaj vcuj bili?

Mici: "Kelko nas je bilau v držini, vsi smo se gornaravnali. Ge sam zapovedano mejla, aj v künji küjem. Küjala sam, dapa samo tačas, ka so se nej oblekli v maškare. Te sam ge tü vujšla, pa sam se gornaravnala. Dosta smo delali za tisto, rejsan je lepau bilau. Nepozableno."

obredi tü navzauči bili. Ojdli smo po cejlom rosagi. Takšo vendar več nigdar nede."

Mici: "Ge sam pa tü tistoga reda stanila not v pevski zbor, tam sam spejvala 30 lejt. Bilau je tak, ka smo vküper z orkestrom program meli. Tisto je nika posebno lejno pa ostane. Nigdar mi je nej žau, ka sam ojdla spejvat. Po rosagi smo ojdli, dostakrat - devetkrat - sam bila v Sloveniji tü, sam spoznala lejno Slovenijo. Tau je v mojon žitki najlepšo bilau pa ostane. Mauž, Vilmoš je ednoga reda spejvat tü odo, nej samo igrat."

Eva: "Ge tü najlepše spomine mam od pevskoga zbora. Vesküper že 16 lejt spejvam. Kumaj čakam, aj baude petek pa vaje. Sploj dobra kolektiva je tau, veselje mam v pesmi. Moja čerka je pa 3 lejta delala v šolski lutkovni skupini. Deca je ranč tak kak mi starejši, v razni mestaj mejla priliko gorstaupti."

Vili, tebe tak poznajo v vesi, ka dosta vse znaš

Eške nej tak dugo, ka je Senik emo pihalni orkester (fúvós zenekar). Pevski zbor je pa že 56 lejt star. Vi ste - tak znam - vsi delali, delate v tej skupinaj. Kak je bilau?

Vilmoš: "Ge sam v pihal-

nom orkestri igro. 1956. leta smo se vküpzbrali, gda je tü včijo školnik Jožef Lang. On je s Slovenski vesi rodjeni. Včijo je nas note, ka nam je nej léko bilau. Gda smo se pa navčili, te je pa sploj veselo bilau. Vsenakraje smo ojdli igrat. Tüj doma smo tü kumaj zandoleli. Skurok na vsakšo gostüvanje so nas zvali. Na vüzem pa kakšo ovakšo priliko smo pri cerkvenom

naprajti. Zatok pa že dugo lejt pomagáš šauli, mladinaj. Betlehem njim napraviš, maske znaš delati, tanača davaš mladim, kak te šege morejo opravlati. Zakoj?

"Ge v tom strašno veselje pa korajž mam. Od mala malij mau se spravlam s takšim, rad sam, ka leko pomorem. Sploj me je veselilo, ka sam lani z našo decov leko üšo v Ptuj na

tisto razstavo, gde so porabske maske notpokazali. Marija Kozar s sombotelskoga muzeja je napravila tau razstavo. Veselilo me je, ka sam tiste maske pa obleke tam vido, ka sva müva z ženov vküper postavila. Eške sam svoj kejpo tü vido tam. Naša deca je pa z mojim betlehemom zašpila šego.

Lani pa prvo leto sam pomago mlade pojbe gornaravnati, tanača sam jim davo, kak fašenki morejo vögledati. Lani so je etak eške na film tü vzeli. No, vidiš, zatok je tö vredno. Človek vidi, ka se nika godi. Če mi, starejši v sebi zdržimo, ka znamo, te rejsan vse mergé."

Kak smo si zdaj prpojevdali, tak vögleda, ka so lüdje 40 lejt ali pa več nazaj bole držali svoje šege, bole živo je bilau vse kak gnes?

Vili: "Ves je tö vekša bila, skurok gnauk več lüdi je tüj živeo. Lüdje so bole cajt meli. Tau je pa istina, da bi lepau bilau, če bi pihalni orkester eške gnes živo pa delo. Tau več vendar nigdar nede."

Eva: "Po mojom gnes bi tü leko nas več bilau, ki delamo pri skupinaj, če mislim na pevski zbor. Zbor bi po mojom eške gnauk vekši leko biu, če bi prišli vsi spejvat, steri znajo. Starejši bi tü leko ostali v skupinaj, oni že bole cajt majo. Nistarni se pa - ne vejn zakoj - ne vüpaajo not staniti v te skupine."

Eške bi dugo leko gučali od toga. Gučati pa moremo zatok, ka nas cajt naganja. Tiste generacije, od stere se eške leko navčimo lejpe šege, tö nede naveke. Odgovorni smo pa za tau vsi. Samo etak leko ostanemo pri naši korenaj, zatok ka se nikam moreš držati. Tau tak misli Časarova držina tü.

I. Barber

... DO MADŽARSKE

PRIREDITVE OB 15. MARCU

15. marec je na Madžarskem po novem državni praznik in kot tak dela prosti dan. Ta dan se vsepoved v državi in tudi v krogu zamejskih Madžarov spominjajo na revolucionarne dogodke in boj proti Habsburžanom v letu 1848.

Tudi v Monostru bodo priredili slavje. Program se bo začel ob 9.30 pri spomeniku padlih v I. in II. svetovni vojni, kjer bodo položili vence.

Ob 10. uri se bo začela slavnostna seja v gledališki dvorani. Kulturni program so pripravili dijaki gimnazije Vörösmarty. Ob tej priliki bodo podelili priznanja najboljšim likovnikom osnovnih in srednjih šol, ki so se udeležili natečaja, razpisanega v počastitev 15. marca.

AGRA SAVARIA '94

2. marca je državni sekretar dr. Medgyasszay László odprl kmetijski in živilski sejem AGRA SAVARIA v Sombotelu. Petdnevnega sejma se je udeležilo 106 razstavljalcev. Razen domačinov so prišli razstavljalci iz Slovenije, Avstrije, Nemčije, Danske, Nizozemske, Italije, Rusije in Japonske.

NEPRIJETNI PRIPETLJAJI NA AVSTRIJSKI MEJI

Madžarska tiskovna agencija je poročala o tem, da so na začetku marca preživeli nekateri potniki na avstrijsko-madžarski meji precej neprijetnih trenutkov. Sporni so bili predvsem ponedeljki, ko so vrnil avstrijski cariniki precej madžarskih potnikov na podlagi domneve, da so ilegalni delojemalci v Avstriji.

Drugi vzrok, zaradi katerega se je moralo obrniti precej avtomobilov na meji je, da le-ti niso imeli nalepke z uradnim znakom Madžarske (H).

ČE FTIČI FÜČKATI ZAČNAJO

Tü je sptulejt. Dva tri tedne je eške lüstvo velki kapout melo na saba, zdaj pa vudné, če stoj dela, ma je skur v srajca vraučé. Že rano zazranka vaselo füčkajo ftiči. Ranč tak kak lüstvo, oni so že tü kumar čakali, aj dober cajt baude. Tü pa tam po brgaj, kama sonce vcuj sije, že rauze cvatejo. Po dulaj pa kukance začnajo bomblatje gnati. Pavri so že tü čakali sptulejt. Etašuga reda odijo v gauško drva vtjübrat na drugo zimau. Vleta pa v djaseni na tau že nejga cajta. Če človak dobro poslušé, te leko čüje, ka kaulakvrat po gauštja dejo motorne žage. Gnauk tü, gnauk tam. Ranč tak na njivi pa na sunžeti leko vidi lüstvo delati. Etašuga reda ždjejó travo, ka eške od lani ostala. Kartinauvce, ka je krt vözglombo, tiste pa z žalejzni grabli rancrazvlačijo. Tau morajo, kak najprvin naprajti, zato ka če tak ustane vrejmen, te tak nagnauk de

začnila trava rasti. Tiste njive, stera so sôje, že traktor rudjé. Ranč tak je bilau tau na Verici, gda sam se prej po vesi pelo.

Nej dalač od auti Štjednjarski Frenk količe spičijo s tapačov. Ranč so zvonili, gda sam stano pri njij. Dola so si vzeli šapko pa so si dola seli na tisti tjüp lasa, ka je tam biu vtjüpsklajeni. Ranč se je pitati sto, ka do delali s količi, da vidim, ka vtjüpdjano majo rutjé pa boga molijo. Čakam malo pa samo te je pitam, gda so

zgotauvili.

"Té količe za djelenov vovo vöspičim. Če bi nej gradili njivo pa ugradac, te nika nej bi mogli pripauvati. Tej tenši za ugradac baudajo, tisti kusti pa," kažajo na drudji tjüp, "tisti pa kaulak njive baudajo. Kaulak njive bola kuste pa hrastove sklademo, aj več lejť držijo. Te tenke boruve pa kaulak ugraca, pa kak do na nikuj šli, tak mo je manjavali."

Tau njivo te gradili, ka je tü pri hiši?

"Tau, tau. Divjačina že cejlak nutra v dvor de. Na tauj maloj njivi gazdöjvamo. Mi smo že starejši pa nam tau že zavole dojda. Ka pauvamo, samo za svoj tau, zato aj nej trbej v bauti küpiti. Moram titi, zato ka že kreda je obad, brezi obeda pa tadala ne morem delati. Zato ka sto je nej djedac pa nej pivac, tisti je nej delavac," pravijo tak po špajsi pa že dejo tü.

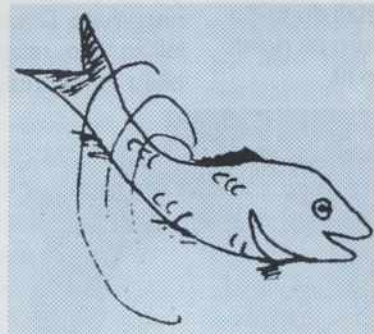
K.H.

NAŠE PESMI (69)

DEKLA JE PO VODO ŠLA

/:Dekle je po vodo šla, /:Vodo je zajemala,
na visike plamince.:/ sli ribco je zajela.:/

/:Ali lepo jo je prosila, /:Dekle eške smilež bla,
naj bi jo pistila:/ paj lepo jo pistila.:/

/:Visilo je, visilo, /:Dekle si doli vtrnola,
ali jaboko redeče.:/ paj fantiči je dala.:/

/:Ti si pravi fantič moj, /:Ti si prava luba moja,
ali drugo nej ljubleni.:/ druga nej ljublena.:/

Gorenji Sinik

-mkm-

SLOVENSKI ŠPORT (2)

Pa so za nami. Olimpijske igre v norveškem Lillehammerju. Tisti, ki imamo slabše živce, smo kar veseli, da je tako. V zadnjih dneh so se kar vrstile napete tekme, za Slovenijo pa je bilo prav gotovo najbolj zanimivo tisto, kar se je dogajalo na smučiščih, torej v alpskih disciplinah. Toda pojdimo po vrsti.

Na olimpijskih igrah v Albertvillu so slovenski športniki prvič nastopili pod slovensko zastavo. Na žalost pa so ostali brez kolajni. Pred Lillehammerjem so bila pričakovanja drugačna. Dobri rezultati alpincev v svetovnem pokalu so zbužali upanje, da bo tokrat drugače.

Torek, 15. februar, 4. dan iger in paradna disciplina mlade ženske ekipe alpskih smučarj, se prvič superveslalom. Če bi se tekma končala pri drugem merjenu vmesnega časa, bi Slovenija imela kar tri medalje. Tako pa: Katja Koren pripelje do cilja z nekaj težavami v zadnjem delu proge in na koncu zasede 7. mesto. Alenka Dovžan in Špela Pretnar pa skoraj na istem mestu zavozita mimo vrat in sanj o kolajni, vsaj za ta dan, je konec.

Nedelja, 20. februar, 9. dan iger je na vrsti kombinacijski smuk za ženske. Že dan poprej so se dekleta pomerila

v specialnem smuku in Katja Koren je bila spet najboljša Slovenka, na 10. mestu. V nedeljo pa se najhitreje po progi zapodi Alenka Dovžan in prismoča do odličnega četrtega

prismočala bronasto medaljo. Pred njo sta samo Švedinja Wibergova in Švicarka Schneiderjeva. Katja Koren je spet med deseterico, tokrat na 6. mestu.

mesta. Odlično izhodišče za slalom. Je to priložnost za prvo slovensko kolajno?

Ponedeljek, 21. februar, 10. dan iger. Na smučišču v Hafjellu se slovenska pričakovanja izpolnijo. Alenka Dovžan je za 7 stotink prehitela Italijanko Moreno Gallizio in si

Sreda, 23. februar, 12. dan iger. Na prizorišču so ptujski kurenti, pa tudi velika skupina Korošcev, predvsem iz Črne, rojstnega kraja veleslomskega aduta Mitje Kunca. Po prvem teku je še vedno v boju za medalje, na 5. mestu. Toda druga vožnja mu ne uspe ta-

ko kot si je sam želel in zdrsne na 14. mesto. Presenetljivi zmagovalac je Nemeč Wasmeier, ki je poprej zmagal že v superveslalomu.

Sobota, 26. februar, 15. in hkrati predzadnji dan. Na vrsti je še zadnja tekma deklet. Na četrtkovem veleslalomu, ki je letos slovenska najslabša disciplina, se Špela Pretnar uvrsti na 12. mesto. Alenka Dovžan in Katja Koren morata s proge. Najboljša slovenska slalomistka Urška Hrovat zaostaja za najboljšimi, podobno je s Špelo Pretnar, medtem ko bronasta Alenka ne pride do cilja. Potem pa, številka 33 in Mariborčanka Katja Koren se odločno pozone na progo. Vmesni čas, le 4 stotinke za najboljšo, Švedinjo Wibergovo, ob koncu pa celo 5 stotink pred njo. To ni mogoče! Pavza med prvim in drugim tekom se je vlekla kot večnost. Bo Katja Koren vzdržala? Ob vmesnem času je še pol sekunde pred Vreni Schneider. V zadnjih vratih pa so ji le nekoliko zatrepale noge, toda kljub temu medalja je tu. Spet bronasta, spet le 7 stotink pred četrtouvrščeno. Alenka Dovžan in Katja Koren sta postali bronasti "dvojčici". Veseleje v slovenskem taboru je nepopisno.

Nedelja, 27. februar, zadnji

dan olimpijskih iger. Film ko da bi ga režiral Hitchcock. Tekmeča in prijatelj Tombo in Košir sta napačno izbrala štartni številki in v prvem teku močno zaostala za vodilnim Avstrijcem Stangassingerjem. Jure je osmi, Alberto pa dvanajsti. V drugem teku od slovenskih smučarjev prvi nastopi Mitja Kunc. Zaostane za Tombo, Košir le za nekaj sekund prehiti Kunca. In potem se začne. Tekmovalci zaostajo za vodilno trojico, Sykora odstopi, Roth pojaha druga vratca, Aamodt zdrsne. Jure Košir ima medaljo! Tretja bronasta za Slovenijo. Mitja Kunc ostane na nevhvaležnem četrtem mestu. Slovenija ima zdaj bronaste "trojčke".

Slovenska olimpijska reprezentanca se je v ponedeljek, 28. februarja, vrnila v domovino. V Ljubljani jih je pričakala večtisoočglava množica, predvsem mladih navijačev. Veselo je bilo tudi v Mojstrani, na Gorenjskem kjer sta doma Alenka Dovžan in Jure Košir, pa v rojstnem mestu Katje Koren, v Mariboru. Zdaj pa je slavje že za nami. Športniki so odpotovali v Ameriko na nove tekme.

Silva Eöry

KA JE TAU?

KAK SE ZOVÉ

- na Gorenjon Siniki .....
- na Dolenjon Siniki .....
- v Ritkarovci .....
- na Verici .....
- v Števanovci .....
- v Andovci .....
- v Slovenskoj vesi .....
- v Sakalauvci .....

Kak so nūcali:

REŠITEV IZ ŠTEVILKE 3/94

**klin in srp: klin upora-
bljajo za povezovanje
snopov, srp za pobiranje
pokošenega žita.**

**kévekőto bot és sarló: a
botot a kéve bekötéséhez,
a sarlót marokszedéshez
használták**

**Tak se zové na Goren-
jon Siniki, na Dolenjon
Siniki, v Ritkarovci, na
Verici, v Števanovci, v
Andovci klin i kosica, v
Slovenskoj vesi pa v Sa-
kalauvci klin i srp.**

**Tak so nūcali: kosico
so v klinino luknjo zate-
knili, tak so nesli. S kli-
nom so snopke vezali, s
koscov pa prgiške brali.**

VI STE NAM POSLALI

Tau je **kosica**. Tau so prvi naše mamice nūcale. S tauv so pujčkom ženjale pa so meje dolj žele. Da so naši očeti žetvo kosili, te so mamice s koscami vkup brale. Dve prgiški sta vōdali snop. Snopke so pa vezali s **klinom**.

**Gabor Bajzek
OŠ Gornji Senik**

Tau je **kosica**. Da so žetvo delali, s tauv so gor brali pšenico, žito pa oves.

Z leseni **klinom** so pa snopke vezali.

**Šandor Bajzek
OŠ Gornji Senik**

Tau sta **kosica** in **klin**. S klinom so ritonje in snopke vezali. S koscov so na njivi žetvo delali.

**Viktor Časar
OŠ Gornji Senik**

BERTA GOLOB:

OBLAKI PRVAKI

Oblaki so prirejali redna tekmovanja. Najraje so se gnali v smeri zahod-vzhod. Zbrali so se na startu, kot se za tekmovalce spodobi. Bilo jih je toliko, da je nastala prava gneča. Ljudje so tarnali: "Že spet se oblači."

V vremenski napovedi je pisalo: "Od zahoda naraščajoča oblačnost."

Oblaki pa v dir! podili so

se čez nebo z vso ihto. Zaletavali so se drug v drugega, da se je razlegalo doneče grmenje.

Oblaki, ki so zakrili še preostali košček vedrega neba, so bili kajpada prvaki.

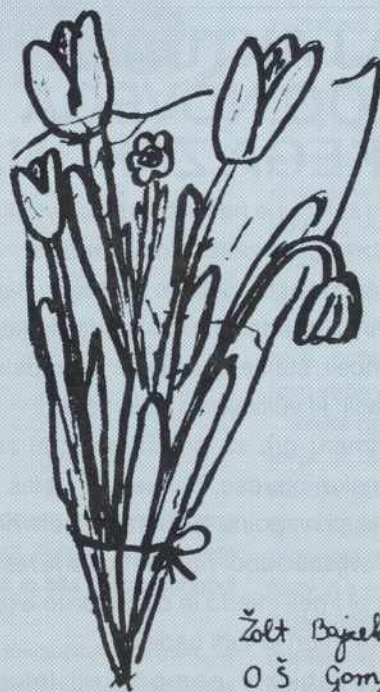
Nihče ni mogel vedeti, kdaj je sonce zašlo in kdaj se je prižgala prva zvezda. Oblaki prvaki so tako hitro

zakrili vse obzorje, da je moral radijski napovedovalec dopolniti vremensko napoved.

"Ponoči bo že deževalo," je sporočil javnosti. "Deževje bo do jutra zajelo tudi severno Slovenijo."

"Pa ravno zdaj," se je razjezil neki Feliks iz Ljubljane, "Ko se moram jaz narisati v Maribor!"

8. marec - dan žena

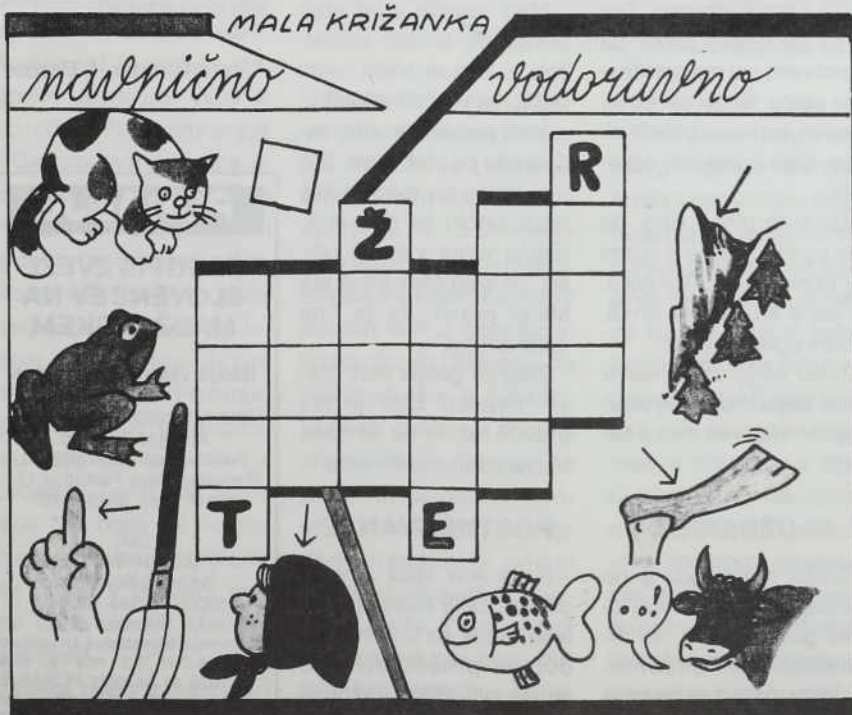
*Žolt Bajzek
OŠ Gornji Senik
7. r.*

Vsi otroci veste, odkar hodite v šolo ali v vrtec, da se 8. marca praznuje dan ŽENA. Ob tem prazniku vse babice, mamice in tudi male deklice - vse ženske, pričakujemo nekaj, nekaj čisto preprostega, malega, enostavnega! Čeprav je to samo en cvet ali kakšna čokolada. Lahko je kar koli! Zato vsi moški pozor! Če Vas le malo veseli, da vidite nasmeh in veselje na našem obrazu - v akcijo! Mogoče ne rečemo nič, verjetno tudi ne posvečamo velike pozornosti temu dnevu - vendarle je najlepše darilo, če se sami spomnite in nas presenetite z nečim!

Če se Vas je naše opozorilo prijelo, ste verjetno ogreli naša srca, in ko ste videli nasmeh v naših očeh, ste bili zagotovo zadovoljni.

Če ste letos pozabili na to, je zdaj že prepozno, ampak naše opozorilo velja seveda tudi za naslednje leto!

ESTER

NEKAJ AKTUALNIH NALOG NOVEGA ŠOLSKEGA ZAKONA

Novi Zakon o šolstvu je na Madžarskem v veljavi od 1. septembra. Med zakonskimi predpisi najdemo tudi ustanovitev t.i. Šolskih svetov, ki naj bi bili sestavljeni iz predstavnikov pedagoškega kolektiva, učencev, staršev, občin ter iz predstavnikov organizacij, ki vplivajo na delo šole.

V našem primeru gre za organizacije, ki zastopajo manjšinske interese. Namen teh teles je, da bi pomagala pri vzgojno-izobraževalnem delu na šolah. Pripravljalni odbor na naši šoli si je resno prizadeval, da bi imeli mlado in odgovorno ekipo v tem talesu, kar nam je tudi uspelo.

Svet šole je lahko v pomoč tudi lokalni samoupravi, ki je glede šolskih vprašanj velikokrat prepuščena sama sebi, svet pa ima pravico odločanja ter daje mnenje o vseh vprašanih, ki so povezana s šolo.

Svet šole ima pravico, da da svoje predloge na naslednjih področjih:

- vodenje šole
- izbor pedagoškega vodje
- zadeve širšega pomena.

Pripravljalnemu odboru se zahvaljujem za delo, svetlo šole pa želim uspešno delovanje.

Erika Glanz

NIKA ZA SMEJ

ŽIDOV PA PAVAR

Židov se je gnok taužo v krčmi, ka njemi krt dosta kvara dela v ogručeki. Tau je pa čiu eden pavar pa njemi velo, naj ma pet litrov vina plača, te ma on povej vrastvo, ka krt več nede ni-gdar orau v njevom ogručeki.

Židov je plačo vino, pa gda so vse spili, te je njemi tak pravo pavar: "Če ščeš, ka naj ti krt več ne škodi, moreš ogruček odati."

Židov se je od čemerov grizo, dapa drugo nej viupo praviti: "Vi ste vó z vóre čedni!"

SLUŽBENICA

Gnauk svejta, gda je po varašaj pa po vasnicaj tu eške gospoda bila, so držali službenice. Tau so mlade, lejpe dekile bile pa se je buma večkrat zgodilo, ka je gospaud ali mladi gospaud - kak bi prajla - gustuš

daubo na njč. Zgodilo se je pa v našom Varaši gnauk, ka je z naše vesi tu tam služila naša Micka. Stari gospaud go je napona naganjo, včasim go je pa zgrabo tu. Gospaud je emo ednoga maloga pojbiča, on je večkrat kaj čiujo, če vido rejsan nej. Zatok je pa gnauk etak pito svojo mater: "Mama, naša Micka se zna nesti?"

Mati ma pa zdaj etak pravi: "Oj, ti mali somarček, kak bi se znala nesti, nosijo se vtiči pa angeli."

Mali pojbič pa zdaj tadala pita pa etak pravi: "Po mojom se pa gvišno zna nesti zatok, ka gda si ti, mama včara v varaš odila, ge sam čiujo, ka je ata Micki pravo, ka je ona eden angeu."

Zdaj pa gospa etak pravi: "Rejsan? Etak je ata pravo? No, te de se naša Micka zdaj včasim nesla."

POSTRŠUVANJE

Naša Ana sploj žmetno domau čaka maloga Gusteka, zatok ka té den deca domau prnesé polletno spričevalo (fólcvi bizonyitvány). Gnauk se zatok naprej pokaže Gustek, mama ga včasim prosí, aj ji pokaže

spričevalo. Gustek pa etak pravi: "Nejmam ga s seov."

Naša Ana pa zdaj že sama ne vej, ka je tau, pa ga že načemerasto pita, kama ga je djau. On pa etak pravi: "Na pausadbo sam ga dau padaši Francina."

Mati Gusteka pita, zakoj?

Gustek pa zdaj etak pravi: "Zatok, ka z mojim spričevalom šké svoje starše postaršivati."

Vera Gašpar, I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobotna
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993 se časopis PORABJE
uvršča med proizvode, od
katerih se plačuje davek od
prometa proizvodov po 13. točki
tarife 3 zakona o prometnem
davku (Ur. list RS, št. 4/92)